

Länssstyrelsen
Örebro län

Michael Andersson
Direkt: 019-19 35 60
michael.andersson@t.lst.se
Fax: 019-19 30 10

BESLUT
2009-06-08

Dnr: 5112-09231-2008

Bilagor:

1. Sändlista
2. Hur man överklagar
3. Skötselplan

Länssstyrelsens i Örebro län beslut om utvidgning av naturreservatet Ugglehöjden i Lekebergs kommun och beslut om nya föreskrifter för naturreservatet m.m.

BESLUT

Utvidgning av naturreservatet m.m.

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) förklarar Länssstyrelsen del av fastigheten Storsjön 1:2 (under fastighetsreglering) i Lekebergs kommun som naturreservat. Därmed utvidgas naturreservatet Ugglehöjden norrut och söderut med 125 hektar. Reservatet har den avgränsning som framgår av bifogad beslutskarta och med de gränser som slutligen märks ut i fält.

Länssstyrelsen upphäver syfte och samtliga föreskrifter som meddelats i samband med beslut om bildande av naturreservatet Ugglehöjden den 11 september 1996, dnr: 231-01813-93.

Länssstyrelsen beslutar om nytt syfte och nya föreskrifter för hela naturreservatet enligt nedan.

Reservatets namn ska även i fortsättningen vara Ugglehöjden.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet Ugglehöjden är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Här avses särskilt naturskogsartad barrskog, myrar, tjärnar och beskuggade klippor samt djur, växter och svampar knutna till dessa livsmiljöer. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i reservatet och besökare ska kunna uppleva området.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län följande för området som omfattas av naturreservatet Ugglehöjden enligt bifogad karta i detta beslut.

Det råder förbud att:

1. utföra något slag av skogsavverkning eller skogsvårdsåtgärd, fälla enstaka träd samt att föra bort eller upparbeta döda stående eller liggande träd eller träddelar
2. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets terrängformer eller dräneringsförhållanden
3. uppföra byggnad eller annan anläggning
4. anlägga väg eller stig eller anordna upplag
5. dra fram mark- eller luftledning
6. uppföra jaktorn, röja nya siktgator för jakt eller stödutfodra vilt.
7. transportera fällt vilt med fordon som kan ge skador på mark och vegetation,
8. införa för området främmande växt- eller djurart,
9. utan länsstyrelsens tillstånd utföra provborrning för prospektering av mineraler.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 5 § miljöbalken träder i kraft den 5 juli 2009.

Föreskriften enligt punkt A6 ska inte utgöra hinder mot befintlig saltsten för vilt som finns vid Hjortelmossens östra sida, koordinat i Rikets nät: 6569081 / 1433719. Föreskriften enligt punkt A8 ska inte utgöra hinder mot pågående fiskeverksamhet i Sör-Ämten.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län följande för området som omfattas av naturreservatet Ugglehöjden enligt bifogad beslutskarta i detta beslut.

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten förpliktas tåla att följande åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. anläggande, utmärkning och underhåll av gångstig,
2. uppsättning av informationstavlor,
3. anläggning av parkeringsplats för fyra bilar,
4. utmärkning av naturreservatets gränser,
5. naturvårdande bränning av skog,
6. undersökningar av mark- och vattenförhållanden, flora och fauna.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken

Med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken samt 22 § Förordningen (1998:1252) om områdesskydd m.m. föreskriver Länsstyrelsen i Örebro län följande för området som omfattas av naturreservatet Ugglehöjden enligt bifogad karta i detta beslut.

Det råder förbud att:

1. bortföra eller skada levande eller döda träd eller träddelar,
2. göra upp eld annat än på eventuellt angiven plats,
3. klättra på klippväggar och stora block,
4. utan länsstyrelsens tillstånd samla in på klippor, träd eller ved växande mossor, lavar och svampar,
5. utan länsstyrelsens tillstånd sätta upp permanent tavla, skylt, affisch eller att snitsla spår,
6. utan länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserad tävling eller övning, lägerverksamhet eller liknande.

Enligt 7 kap. 30 § miljöbalken gäller ordningsföreskrifterna omedelbart efter att de trätt i kraft, även om de överklagas.

Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den 5 juli 2009.

Ovanstående föreskrifter ska inte utgöra hinder för förvaltaren eller den förvaltaren utser att utföra de åtgärder som fordras för reservatets vård och skötsel.

Föreskrifterna enligt punkterna A1, A6 och C1 ska inte utgöra hinder mot försiktigt underhåll av befintliga siktgator för jakt.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., fastställer Länsstyrelsen den till beslutet fogade skötselplanen för naturreservatet (bilaga 3).

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Namn:	Ugglehöjden
Län:	Örebro
Kommun:	Lekeberg
Församling:	Knista
Fastigheter:	Storsjön 1:3, samt del av Storsjön 1:2 (under fastighetsreglering till Storsjön 1:3)
Lägesbeskrivning:	6 km SSV Villingsberg
Topografisk karta:	10E SO Karlskoga
Ekonomisk karta:	104 36, 104 46
Naturgeografisk region:	Kuperad sydlig boreal
Kulturgeografisk region:	Mellansvenska skogsbygder
Areal:	148 hektar; 119 hektar produktiv skogsmark
Markägare:	Naturvårdsverket
Nyttjanderätter:	jaktarrenden och fiskearrende
RegDOS-id:	2000242
Förvaltare:	Länsstyrelsen
Natura 2000-id	SE0240020, Ugglehöjden

Allt utfallande virke i samband med skötselåtgärder, som utförs med stöd av föreskrifter och skötselplan, tillfaller staten.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

En mindre del av Ugglehöjdens naturreservat skyddades som domänreservat 1953. Genom ett centralt avtal 1991 mellan Naturvårdsverket och dåvarande markägaren Domänverket ställdes 23 hektar skogsmark till förfogande för bildande av naturreservat. Området avgränsades därefter i samråd mellan dåvarande markägaren AssiDomän AB och Länsstyrelsen. Länsstyrelsen fattade beslut om reservatsbildning 1996-09-11.

Regeringen beslöt 1997-01-30 på Länsstyrelsens förslag att det dåvarande Ugglehöjdens naturreservat (23 hektar) skulle anmälas till Europeiska unionens nätverk för skyddsvärd natur, Natura 2000. Området anmäldes enligt både fågeldirektivet och habitatdirektivet.

Under 2003 genomfördes en landsomfattande inventering av skyddsvärda skogar på av staten ägd skogsmark av Naturvårdsverket och Länsstyrelserna. I anslutning till det befintliga naturreservatet Ugglehöjden avgränsades två delområden på totalt 128 hektar, som bedömdes ha höga skogliga naturvärden och därför borde undantas från vidare skogsbruk (Naturvårdsverkets rapport nr 5341, januari 2004, objekt nr 2747 och nr 2748). Under 2007 genomfördes en central förhandling mellan Naturvårdsverket och Sveaskog AB, då ett område på totalt 124 hektar köptes in för reservatsbildning.

Samråd har skett med Karlskoga kommun.

Remiss gick ut till berörda sakägare m fl under maj 2008. Yttranden har inkommit från Carl Anders Lindstén, Bergsstaten, Örebro läns museum, Regionförbundet Örebro län, Jaktlag Svinsjön genom jaktarrendator Mikael Nilsson och Fiskeriverket. Inkomna synpunkter har föranlett vissa ändringar i beslutet.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

Områdets naturvärden betingas av skogsbeståndens naturskogsartade struktur och en mångfald av sådana arter som missgynnas av skogsbruk. Strukturen i de äldre bestånden kännetecknas av interndynamik och småskaliga störningar. Åldersspridningen bland träden är stor. Området rymmer en stor mängd död ved. De många signalarterna indikerar att området har varit trädbevuxet under lång tid. Förekomsten av tjärnar, bäckar, kärr och källdrag bidrar till hög luftfuktighet, vilket är gynnsamt för fuktighetskrävande svampar, lavar och mossor. Bland dessa kan särskilt nämnas de hotade arterna norsk näverlav och brun skärelav. Området är hemvist för ett flertal minskande eller hotade skogsfåglar som tretåig hackspett, pärluggla, tjäder och järpe. Nämda djur och växter hotas av pågående markanvändning inom skogsbruket.

Ugglehöjden är beläget i västra Örebro län, i den boreonemorala vegetationszonen. Området utgör en värdefull del av ett landskap i södra Kils-

bergen där skyddade och skyddsvärda skogsområden ligger nära varandra och förstärker möjligheten att bevara biologisk mångfald.

De särskilda naturvärden som här beskrivits, skulle vid normalt skogsbruk gå förlorade. För att uppnå ett långsiktigt säkerställande av dessa naturvärden, är det nödvändigt att området förklaras som naturreservat.

Förutsättningarna att bevara områdets biologiska mångfald och livsmiljöer bedöms som goda om skötselmålen uppfylls, i enlighet med bifogad skötselplan. Den interna dynamiken i området kommer att bidra till fortsatt leverans av död ved.

Beslutet följer riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljö kvalitetsmål.

Beslutet strider inte mot kommunal översiktsplan eller detaljplan och är därmed förenligt med 7 kap. 8 § miljöbalken.

Beslutet är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kapitlet miljöbalken.

Beslutet är inte i konflikt med koncessioner för gruvnäringen, enligt den information Länsstyrelsen fått av Sveriges geologiska undersökning.

Vid en avvägning, enligt 7 kap 25 § miljöbalken, mellan allmänna och enskilda intressen bedömer Länsstyrelsen att den inskränkning i enskild rätt att använda mark och vatten som beslutet om naturreservat innebär inte går längre än vad som krävs för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses.

Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna enligt 7 kap. 5 och 30 §§ miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning enligt 4 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Skäl till förändring av reservatets syfte

Länsstyrelsens beslut 1996 om bildande av naturreservatet Ugglehöjden fattades med stöd av dåvarande naturvårdslagen. Syftet omformuleras för att stämma överens med syfte som kan anges för naturreservat enligt miljöbalken 7 kap. 4 §.

Skäl till förändring av föreskrift angående jakt

Miljöbalken 7 kap. 25 § anger att reservatsföreskrifter inte får vara mer ingripande än vad som behövs för att nå syftet med skyddet. Därför innehåller föreliggande reservatsbeslut färre ordningsföreskrifter för allmänheten än 1996 års beslut. I 1996 års beslut ingick förbud mot jakt på annat än älg och rådjur. Denna föreskrift tas bort i enlighet med miljöbalken och i enlighet med Länsstyrelsens policy för jakt i naturreservat (publ.nr. 2004:43, dnr: 5112-07995-2004).

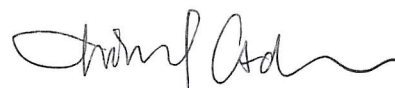
Skäl till nya föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken

Skälen till föreskrifterna är att förhindra skador på de värden som reservatet syftar till att bevara. Döda träd och träddelar är livsviktiga växtunderlag för många av områdets skyddsvärda arter. En våldeld eller insamling av långsamt växande, skyddsvärda arter kan orsaka lokal utrotning. Bergsklättring kan orsaka slitage och lokalt utrota starkt hotade lavar som växer på beskuggade klippväggar i reservatet.

Detta beslut kan överklagas. (Se bilaga 2.)

I den slutliga handläggningen av ärendet har deltagit landshövding Rose-Marie Frebran, beslutande, länsjurist Per Undén, länsråd Lars Östring och enhetschef Magnus Eklund samt handläggare Michael Andersson, föredragande.

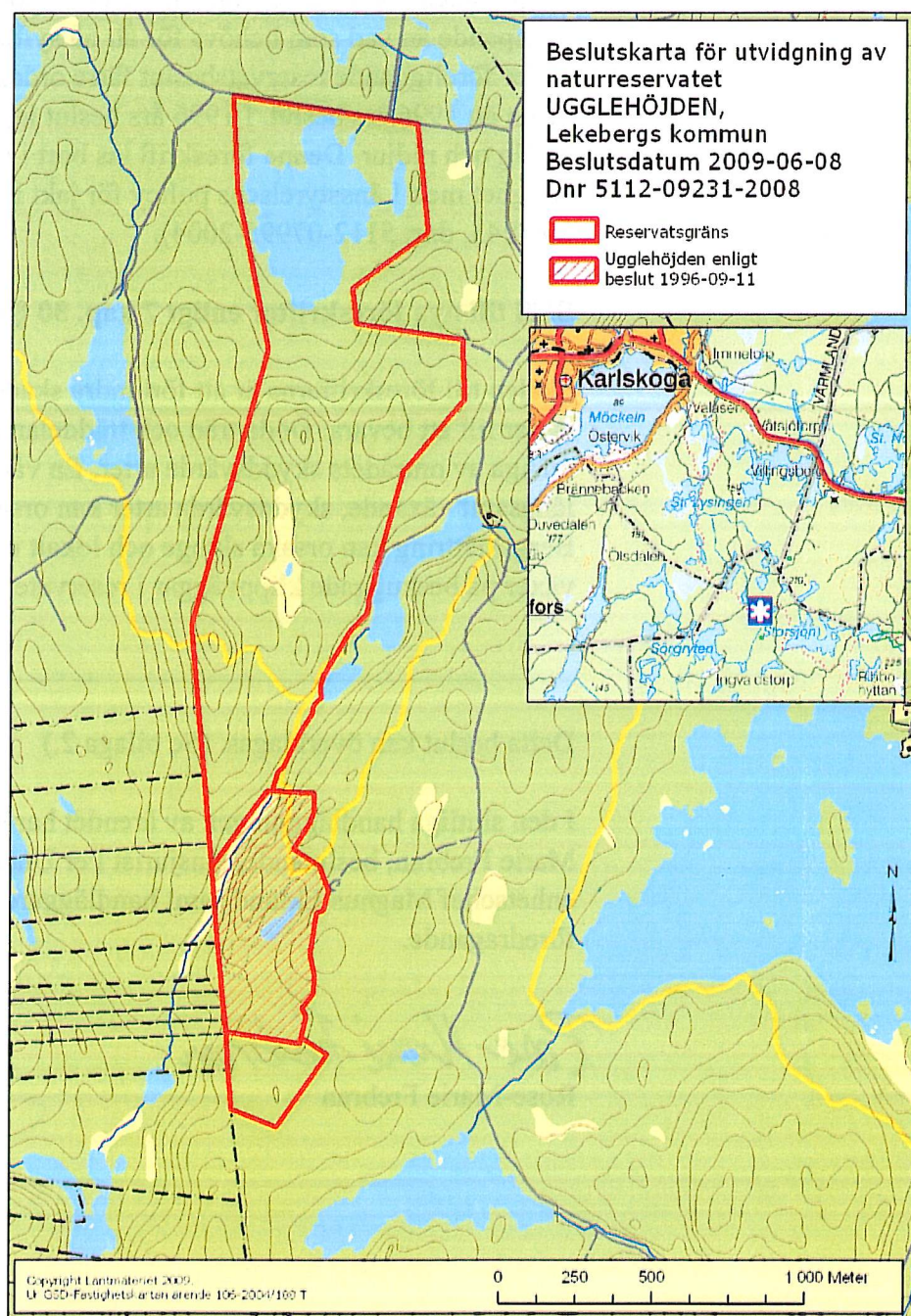

Rose-Marie Frebran

Michael Andersson

BESLUT

2009-05-25 ~~06-08~~

Dnr: 5112-09231-2008

Bilaga 1.**Sändlista****Sakägare**

Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM
Christian Höllgård, Kedjeåsens Fisk AB, Pl. 111, 691 92 GRANBERGSDAL
Mikael Nilsson med jaktlag, Björkhagsvägen 7, 691 44 KARLSKOGA
Erling Jonsson med jaktlag, Hyttfallsvägen 58, 691 52 KARLSKOGA

Övriga för kännedom

Lekebergs kommun, 716 81 FJUGESTA
Skogsstyrelsen, 702 27 ÖREBRO
Fiskeriverket, Box 423, 401 26 GÖTEBORG
Sveriges Geologiska Undersökning, Box 670, 751 28 UPPSALA
Lantmäterimyndigheten, att: Rikard Jiton, Box 1200, 701 12 ÖREBRO
Naturvårdsverket, 106 48 STOCKHOLM
Boverket, Box 534, 371 23 KARLSKRONA
Riksantikvarieämbetet, Box 5405, 114 84 STOCKHOLM
Fastighetsbildningsmyndigheten, Box 1200, 701 12 ÖREBRO
Polismyndigheten i Örebro län, Box 1804, 701 18 ÖREBRO
Örebro Läns Muséum, Box 314, 701 46 ÖREBRO
ArtDatabanken, Box 7007, 750 07 UPPSALA
Sveaskog AB, 105 22 STOCKHOLM
Sveaskog AB, att: Rune Andersson, Box 404, 701 48 ÖREBRO
Regionförbundet, Kjell-Ove Nordström, Forskarv.1, 70218 ÖREBRO
Hopajola, Östra Bangatan 3, 703 61 ÖREBRO
Hidinge jaktvårdskrets, c/o Jörgen Duberg, Garpvägen 66, 719 40 GARPHYTTAN
Lekebergslagens Vänner, c/o Ingalill Upling, Hammarsbergsv 11, 719 93 VINTROSA
Naturskyddsföreningen i Västernärke, c/o Rolf Ivarsson, Vekhyttan, 716 93 FJUGESTA
Västernärkes hembygdsförening, c/o Jörgen Nyström, Lummerg. 3, 716 31 FJUGESTA
Närkes Ornitologiska Förening, c/o Börje Karlsson, Oskarsvägen 4, 702 14 ÖREBRO
Herbert Kaufmann, Sofiebergsvägen 6, 702 29 ÖREBRO
Carl-Anders Lindstén, Grenadjärgatan 3a, 703 64 ÖREBRO
Jim Hellquist, Sveaskog AB, Box 268, 696 25 KARLSKOGA

Bilaga 2.**Hur man överklagar Länsstyrelsens beslut**

Om ni vill överklaga detta beslut skall Ni skriva till Länsstyrelsen. Tala i brevet om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange beslutets diarienummer. Tala också om vilken ändring i beslutet Ni vill ha.

Länsstyrelsen måste ha fått överklagandet inom tre veckor från den dag som beslutet kungjordes i Nerikes Allehanda, annars kan överklagandet inte prövas.

Om Länsstyrelsen inte själv ändrar beslutet på det sätt Ni begärt sänder Länsstyrelsen överklagandet vidare till regeringen (miljödepartementet).

Om Ni vill ha ytterligare upplysningar kan Ni vända Er till Länsstyrelsen, tel 019-19 30 00.

Länstyrelsen
Örebro län

Michael Andersson
Direkt: 019-19 35 60
michael.andersson@t.lst.se

SKÖTSELPLAN
2009-06-08

Dnr: 5112-09231-2008

Skötselplan för naturreservatet Ugglehöjden i Lekebergs kommun

Bilaga 3 till beslut om utvidgning av naturreservatet

1. Syfte

Syftet med naturreservatet Ugglehöjden är att bevara biologisk mångfald och värdefulla naturmiljöer. Här avses särskilt naturskogsartad barrskog, myrar, tjärnar, mindre vattendrag och beskuggade klippor samt djur, växter och svampar knutna till dessa livsmiljöer. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska kunna bedrivas i reservatet och besökare ska kunna se och uppleva området.

2. Områdesbeskrivning

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Ugglehöjden
RegDOS-id	2000242
Skyddsform	Naturreservat
Län	Örebro
Kommun	Lekeberg
Församling	Knista
Lägesbeskrivning	6 km SSV Villingsberg
Markägare:	Naturvårdsverket
Naturgeografisk region	Kuperad sydlig boreal
Ekonomiskt kartblad	104 36, 104 46
Markslag	Skogsmark 120 ha varav 119 ha produktiv skogsmark, 10 ha sumpskog och/eller myr och 18 ha vattenyta
Naturtyper	Barrskog med inslag av lövträd, sumpskog, kärr, bäck, myr, tjärn
Prioriterade bevarandevärden	Äldre barrskog, grova träd, död ved, skyddsvärd flora och fauna

2.2 Natur och vegetation

Ugglehöjdens naturreservat är representativ för naturen i södra Kilsbergen; Terrängen är kuperad och rik på stora stenblock och klippväggar. På hållmarkerna dominerar tall och lägre terrängpartier domineras av gran. Den artfattiga markfloran domineras av risväxter som blåbär och lingon och mossor. Den gamla barrskogen och den kuperade terrängen ger besökaren ett starkt intryck av vildmark. Inom reservatet finns tre vatten: Svarttjärnen i söder, en ännu mindre tjärn på Hjortelmossen i områdets centrala del och sjön Sör-Ämten längst i norr. Genom reservatets södra halva passerar en liten bäck. Reservatets våtmarker är få och utgörs några kärr, Hjortelmossen och några sumpskogspartier.

2.3 Bevarandevärden

Biologiska bevarandevärden

Naturreservatet Ugglehöjden har höga biologiska värden knutna till dels gamla barr- och lövträd, till död ved till kontinuitet i trädsiktet och till beskuggade klippor. Hög luftfuktighet i skogen bidrar till förekomsten av skyddsvärda arter av svampar, lavar och mossor. Bland rödlistade kryptogamer kan nämnas (substrat inom parentes): gränsticka *Phellinus nigrolimitatus* (gamla lågor av barrträd), stor aspticka (gamla aspar), veckticka *Antrodia pulvinascens* (gamla asplågor), norsk näverlav *Platismatia norvegica* (klippväggar), brun skärelav *Schismatomma umbrinum* (klippväggar), lunglav *Lobaria pulmonaria*, västlig njurlav *Nephroma laevigatum* (gamla aspar) och liten blekspik *Sclerophora peronella* (på bark och ved av gamla eller döda lövträd). Även bland fåglar och kärlväxter finns skyddsvärda arter som är knutna till naturskogsartad boreal skog, t ex tretåig hackspett, tjäder, järpe, pärluggla och bivråk, nordbräken och knärot.

Geologiska bevarandevärden

Områdets topografi och geologi är typisk för den centrala delen av södra Kilsbergen, som går under det folkliga namnet "Fasaskogen". Moränen är extremt rik- och storblockigt. Klippblock och höga lodväggar ger området en spännande karaktär. På Hjortelmossens västra sidan, i en låg klippbrant, finns en klyftgrotta i form av ett T. En annan grottlignande bildning finns under ett stort block ett stycke söder om klyftgrottan. Klyftgrottan är vid sidan om Jättebergsgrottorna i Degerfors kommun den största i södra Kilsbergen.

Bevarandevärden för friluftslivet

Området är tämligen flitigt nyttjat av friluftslivet. Tiosjöarsleden passerar genom reservatet och i området finns den välbesökta Hjortelmossegrottan. Sör-Ämten utgör ett flitigt nyttjat sportfiskevatten, som drivs av företaget Kilsbergens sportfiske.

2.4 Motiv till skötselns inriktning

De äldre skogsbestånden ska ha fri utveckling. Det innebär att inga skogliga åtgärder ska utföras. Naturliga processer ska verka och skapa variation i trädens åldrar, dimensioner, död ved och trädslagsblandning etc. Därmed säkerställs förekomsten av gamla träd och död ved, vilket utgör livsmiljöer och förutsättningar för många idag hotade fåglar, mossor, lavar, svampar och insekter. För att gynna arter knutna till lövträd, krävs att naturlig förnyring av lövträd åstadkoms, genom naturvårdsbränning av vissa bestånd. Brun skärelav är en starkt hotad art som bara är känd från tre platser i Sverige. Den kräver skuggiga förhållanden. I den del av reservatet där brun skärelav förekommer ska ingen naturvårdsbränning göras.

2.5 Källor

Lindstén, C.A. 2005. Sevärt i södra Kilsbergen. En vägvisare till sevärda natur- och kulturminnen och andra utflyktsmål. Kilsbergsfrämjandet, Örebro.

Länsstyrelsen i Örebro län, 1984. Naturvårdsöversikt Örebro län. Publ.nr: 1984: 5.

Länsstyrelsen i Örebro län. 2005. Bevarandeplan för SE0240020 Ugglehöjden. Natura 2000. Författad av Henrik Josefsson. Fastställd av Länsstyrelsen 2005-09-30.

Löfgren, R. & Henriksson, S. (red.) 2004. Skyddsvärda statliga skogar – Svealand utom Dalarnas län. Naturvårdsverket, rapport nr: 5341, Stockholm.

3. Skötselområden med mål och åtgärder

Reservatet är indelat i fyra skötselområden, med utgångspunkt från den skötsel som ska genomföras:

1. skog,
2. sumpskog och övrig våtmark,
3. vatten,
4. anordningar för besökare.

3.1 Skötselområde 1: skog, 120 hektar

Beskrivning

Större delen av området utgörs av barrdominerad skog på frisk mark i kuperad terräng.

Mål

Barrdominerad naturskog med hög andel död ved. En artrik flora av lavar, mossor och svampar som hör hemma i denna skogstyp.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen boreal naturskog är 120 hektar,
- brun skärelav och norsk näverlav förekommer på minst en växtplats vardera,
- mängden död ved är minst 20 m³sk/hektar.

Skötselåtgärder

Naturvårdsbränning kan genomföras om behov och praktiska möjligheter bedöms föreligga, i övrigt lämnas området för fri utveckling. Vid eventuell bränning måste växtplatser för brun skärelav och norsk näverlav skyddas från skada.

3.2 Skötselområde 2: sumpskog och övrig våtmark, 10 hektar

Beskrivning

Skötselområdet omfattar de olika typer av öppna och trädbevuxna våtmarkerna inom reservatet.

Mål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- arealen olika våtmarker är 10 hektar,
- mängden död ved i sumpskogen är minst 20 m³sk/hektar.

SKÖTSELPLAN
2009-06-08

Dnr: 5112-09231-2008

Skötselåtgärder

Inga.

3.3 Skötselområde 3: vatten, 18 hektar

Beskrivning

Skötselområdet omfattar bäcken, de två tjärnarna och sjön Sör-Ämten.

Mål

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- vattenyta utgör 18 hektar,
- hydrologin är opåverkad,
- inga främmande arter förekommer i Svartjärnen och i de två tjärnarna på Hjortelmossen.

Skötselåtgärder

Inga.

3.4 Skötselområde 4: anordningar för besökare

Beskrivning

I södra delen av reservatet finns en rundslinga runt Svartjärnen. En ny stig ska märkas ut från Tiosjöarsled och fram till Hjortelmossegrötan. Befintlig parkering finns vid vägslut strax norr om Lilla Svinsjön.

Mål

Besökare ska kunna ta sig runt i området till fots utan att större slitage uppstår på vegetation och flora. De ska även få information om reservatets syfte, naturvärden, skötsel och föreskrifter. Besökare ska ha möjlighet att parkera med bil vid besök i reservatet.

Länsstyrelsens nivåläggning av anordningar för besökare: nivå 2.

Det är gynnsamt tillstånd när följande bevarandemål är uppnådda:

- en uppmärkt och framkomlig vandringsled till Hjortelmossegrötan,
- en parkeringsplats med plats för 5 personbilar,
- en informationstavla vid parkeringen, en strax norr om sjön Sör-Ämten, samt en vardera där Tiosjöarsleden går in i reservatet från väster och öster.

Skötselåtgärder

Led markeras, röjs och underhålls.

Parkering anläggs och underhålls.

Informationstavlor sätts upp och underhålls.

4. Övrigt

4.1 Anordningar vid jakt

Det är inte tillåtet att uppföra jaktorn i reservatet. Det är inte heller tillåtet att röja fram nya siktgator eller stödutfodra vilt. Befintliga siktgator får försiktigt underhållas och en befintlig saltsten får vara kvar. Markeringar i terrängen ska vara temporära och möjliga att avlägsna efter jakten. Transport av fällt vilt måste ske med fordon som inte ger skador på mark och vegetation, t ex älgragare eller fyrhjulmotorcykel.

4.2 Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska göras utifrån Lantmäteriets gränsutsättning och för övrigt i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

5. Uppföljning

5.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker i slutet på varje år, de år då åtgärder har genomförts. Den som Länsstyrelsen anlitat för en skötselåtgärd ansvarar för dokumentation av vad som genomförts och när det gjorts.

5.2 Uppföljning av bevarandemål

Ett program för uppföljning av reservatets bevarandemål ska utarbetas av Länsstyrelsen.

6. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Prioritet	Finansiering
Utmärkning av reservatsgränsen	Senast 2010	1	Reservatsanslag
Informationsskylt om reservatet	Senast 2010	1	Reservatsanslag
Markering av stig till Hjortelmossegrottan	Senast 2011	1	Reservatsanslag
Underhåll av parkeringsplats	Vid behov	2	Reservatsanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	Efter åtgärd	1	Reservatsanslag
Uppföljning av bevarandemål	Enligt program som upprättas av Länsstyrelsen	2	Reservatsanslag
Uppföljning av gränsmarkering	Var 6:e år	1	Reservatsanslag
Underhåll av gränsmarkering	Vid behov	1	Reservatsanslag